

תִּלְתָּא רִיגְלֵי – שלשה רגלים, כדי שתוכל להשמיע את שאלתה
בפני כל החכמים, שכן היה מנהגם להיקבץ לשמוע דרשה של
הלכות פסח בפסח. אָמַר לָהּ רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה לאותה אשה, וְיָל
לְקַמְיָה דְּרַב יוֹסֵף – לכה להציע את שאלתך לפני רב יוסף, דְּחִירָף
סְבִינָא – שיש לו לב פתוח בסברא. אֲמַלָּה קְמִיָּה – הלכה לפני,
פָּשַׁט שאלה זו מִהָא (מתניתין) [מתניתא] – מבריייתא זו ששינו,
עֹזְבֵי בֻכְבִּים שֶׁהָיָה מוֹכֵר פִּירוֹת בָּשׂוּק, והכריז וְאָמַר, פִּירוֹת הֵלְלוּ
שָׁנִי מוֹכֵר שֶׁל עֶרְלָה הָן, או שהיה בחוץ לארץ ואמר פירות הללו
שֶׁל עֵיזָקָה הָן, או שאמר פירות אלו שֶׁל נִטְעָה רָבְעִי הָן, לֹא אָמַר
כָּלֹם, ואין חוששים לדבריו שפירותיו אסורים, כיון שתולים שלא
נִתְּבוּן בדבריו אֵלָּא לְהַשְׁבִּיחַ מִקְחוֹ. הרי מוכח שבמקום שיש
לעובד כוכבים איזו סיבה לומר את דבריו וכגון להשביח את
מקדוֹ, אין חוששים כלל לדבריו, ואין זה נחשב 'מסיח לפי תומו'.
ולפיכך אף בנידון שלפנינו אין להאמין לנכרי המספר על הריגתו
של הישראלי שמיאן לבשל לו בשבת, שכן כוונתו היתה לאיים על
הישראלי השני שישמע לו לקצור עבור בהמותיו בשבת.
הגמרא מביאה ברייתא על אופנים נוספים של נאמנות גוי 'מסיח
לפי תומו' להתיר אשה להינשא: אָמַר יוֹדֵן אִישׁ צִיָּדֵן אָמַר, מַעֲשֶׂה
בְּיִשְׂרָאֵל וְעֹזְבֵי בֻכְבִּים שֶׁהָלְכוּ יַחְדָּיו בְּדֶרֶךְ, וְכָא אוֹתוֹ עֹזְבֵי בֻכְבִּים
לִבְדּוֹ וְאָמַר, חָבַל עַל הַיְּהוּדִי שֶׁהָיָה עִמִּי בְּדֶרֶךְ, שָׂמַת בְּדֶרֶךְ וּקְבַרְתִּיו,
וְעַל פִּי דִּבְרֵיו הִשְׁיָאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ, שכן זהו מסיח לפי תומו, ונאמן.
וְשׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּקוֹלֶר – חבורה שֶׁל בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָיוּ מְהַלְכִּין לְאִנְשׁוֹכֵיָא,
וְכָא עֹזְבֵי בֻכְבִּים אֶחָד וְאָמַר חָבַל עַל קוֹלֶר שֶׁל בְּנֵי אָדָם שָׂמַתוּ
וּקְבַרְתִּים, וְעַל פִּי דִּבְרֵיו הִשְׁיָאוּ אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם, שכן זהו מסיח לפי
תומו, ונאמן.
וְשׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּשִׁשִּׁים בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָיוּ מְהַלְכִּין לְכַרְבּוֹם בֵּיתָר – לעיר
'ביתר' בומן שהיתה נתונה במצור, וְכָא עֹזְבֵי בֻכְבִּים וְאָמַר, חָבַל
עַל שִׁשִּׁים בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ מְהַלְכִּין בְּדֶרֶךְ בֵּיתָר, שָׂמַתוּ וּקְבַרְתִּים, וְעַל
פִּי דִּבְרֵיו הִשְׁיָאוּ אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם, משום שהוא מסיח לפי תומו, ונאמן.

משנה

משנתנו מביאה עוד דברים שהקילו בהם בעדות על מיתת הבעל:
מַעֲרִין על מת כדי להתיר את אשתו, אף אם ראוהו בלילה לאור
הנר ולאור הלבנה. וכן מְשִׁיאִין את האשה על פי בת קול שאמרה
'פלוגי מת' כגון ששמעו קול קורא 'פלוגי מת', ולא ראו דמות אדם.
מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁעָמַד עַל רֹאשׁ הָהָר, וְאָמַר 'אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי
מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת', הִלְכוּ לראש החר וְלֹא מִצְאוּ שָׁם אָדָם, וְהִשְׁיָאוּ
אֶת אִשְׁתּוֹ עַל פִּי בֵּת קוֹל זו.
וְשׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמֹן – שם מקום, בְּאֶחָד שֶׁאָמַר 'אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן
אִישׁ פְּלוֹנִי, נִשְׁכַּנִּי נָחַשׁ וְהָרִי אֲנִי מֵת', וְהָלְכוּ וּמִצְאוּ שֶׁאֵין מֵת וְלֹא
הִכִּירוּהוּ מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁתַּנְּתָה צוּרְתּוֹ מִחֲמַת הַנִּשְׁכִּיחָה, וְהָלְכוּ וְהִשְׁיָאוּ
אֶת אִשְׁתּוֹ עַל פִּי דִּבְרֵיו.

גמרא

שנינו במשנה: 'משיאין על פי בת קול'. הגמרא מביאה ברייתא
בענין זה: אָמַר רַבָּה בַר שְׁמוּאֵל, תָּנָא בְּבִרְיָתָא, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים,
אֵין מְשִׁיאִין אִשָּׁה עַל פִּי בֵּת קוֹל, וְבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, מְשִׁיאִין עַל פִּי
בֵּת קוֹל. שואלת הגמרא: מַאי קָא מְשַׁמַּע לָן – מה בא רבה בר
שמואל להשמיענו בברייתא זו. האם כדי ללמדנו שבית הלל
מתירים להשיא אשה על פי בת קול, והלכה בבית הלל, הרי
מִתְּנִיתִין הֵיא – הלא דין זה שנינו במשנתנו בסתם, וכיון שהמשנה
לא הביאה בזה מחלוקת, פשוט שכך ההלכה. מתרצת הגמרא: קָא
קָא מְשַׁמַּע לָן, דְּאִי מִשְׁתַּבַּחַת סְתָמָא – שאם תמצא ברייתא אחרת
שבו שנו בסתם דְּאִין מְשִׁיאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל, נדע שאותה ברייתא
בֵּית שְׁמַאי הֵיא, ואין לחשוש לה להלכה, אלא יש לפסוק במשנתנו
ובדעת בית הלל בברייתא, שמשיאין על פי בת קול.

שנינו במשנה: מעשה באחד שעמד על ראש החר ואמר 'איש
פלוגי בן פלוגי ממקום פלוגי מת', וְהָלְכוּ וְלֹא מִצְאוּ שָׁם אָדָם,

והשיאו חכמים את אשתו משום ששמכו על הכרזה זו. מקשה
הגמרא: וְלִמָּא שָׂד תָּהוּ – ושמא הדמות שראו על ראש החר לא
היה אלא שד, ואין ניתן לסמוך על עדות זו. מיישבת הגמרא: אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי, המשנה עוסקת באופן שֶׁרָאוּ שִׁישׁ לֹא לְקוּרָא
מראש החר דְּמוֹת אָדָם, ולפיכך לא חששו שהוא שד.
חזרת הגמרא ומקשה: ומה בכך שראו דמות אדם, אִינְהוּ נִמִּי דְּמו
– הרי גם השדים דומים לבני אדם. מיישבת הגמרא: המשנה
עוסקת באופן דְּחִזּוּ לִיָּה בְּכוּזָה – שראו שיש לדמות זו צל, ולפיכך
לא חששו שהוא שד. מקשה הגמרא עוד: וְאִינְהוּ נִמִּי אִיתְּ לָהּ
בְּכוּזָה – והרי גם לשדים יש צל. מיישבת הגמרא: דְּחִזּוּ לִיָּה בְּכוּזָה
דְּבְּכוּזָה – הם ראו את צל צלו של אותה דמות. שואלת הגמרא:
וְלִמָּא לְדִידְהוּ אִיתְּ לָהּ בְּכוּזָה דְּבְּכוּזָה – ושמא גם להם יש צל של
צל. משיבה הגמרא: אָמַר רַבִּי חִנְיָנָא, אָמַר לִי יוֹנָתָן שֶׁרָאָה (והשד),
בְּכוּזָה אִיתְּ לָהּ – אמנם צל יש להם, אבל בְּכוּזָה דְּבְּכוּזָה לִיתְּ לָהּ
– אין להם.

הגמרא מקשה על המשנה קושיא נוספת: וְלִמָּא צָרָה הוּא –
נחשוש שמא הדמות שראו בראש החר היה של צרתה של אשה
זו שבאה לקלקלה ושתינשא שלא כדון, ואין להאמין לדבריה
שמת הבעל.

מיישבת הגמרא: תָּנָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעֲלָא, בְּשַׁעַת הַסְּבָנָה – כשאדם
נמצא בסכנה, כגון שמושך בבור, ואמר 'אני הוא פלוני בן פלוני
כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי', בּוֹתְקִין וְנוֹתְקִין גַּט לְאִשְׁתּוֹ עַל
פִּי דִּבְרֵיו, אַף עַל פִּי שְׁאֵין מְכִירִין אוֹתוֹ, שכן אם נמתין עד שיתברר
שזה אכן הבעל הוא עלול למות בינתיים. ואף כאן נחשב כ'שעת
הסכנה' שכן אם לא נאמין לאדם שבראש החר שאמר שפלוגי
מת, יתכן שלא נמצא עדות אחרת על מיתת הבעל ותישאר
עגונה, ולכך אין חוששים לכך ומתירים אותה להינשא על פי
הכרזה זו.

משנה

משנתנו תבאר כיצד נקבעה ההלכה להתיר עגונה להינשא על פי
עד אחד שמת בעלה: אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, בְּשִׁירְדִּיתִי מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
לְהַרְדְּעָא – עיר בבבל כדי לַעֲבֹד את הַשֶּׁנֶּה. מִצְאִיתִי אֶת נַחֲמִיָּה אִישׁ
בֵּית דִּלְיָ, אָמַר לִי, שְׁמַעְתִּי שְׂאֵין מְשִׁיאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל
פִּי עֵד אֶחָד הַמַּעֲיֵד שֶׁבַעֲלָה מֵת, אֵלָּא (רַבִּי) יְהוּדָה בֶּן בְּבָא שְׁהוּא
הַחֹכֵם הִיחִיד בָּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמַּתִּיר עַל פִּי עֵד אֶחָד. וְנִמְיָדִיתִי
וְאִמַּמְרִיתִי לוֹ, בֶּן הַדְּבָרִים כִּפִּי שֶׁאִמַּמְרַת, כִּי הַחֲכָמִים מִלְּבָדוֹ
סוֹבְרִים שְׂאֵין לְסַמּוֹךְ עַל עֵדוֹת זו. אָמַר לִי, אֲמוּד לָהֶם לַחֲכָמִי אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל מְשִׁמִּי, אֲתָם יוֹדְעִים שֶׁהַמִּדְּיָה מְשׁוֹבָשֶׁת בְּנִיּוֹת –
שהדרכים מסוכנות מחמת החיילים הרבים שנמצאים בדרכים,
ואיני יכול לבוא אליכם לארץ ישראל בעצמי ולהעיד מה
ששמעתי, ולפיכך מסור להם עדות זו בשמי, כִּךְ מְקַבְּלִנִי מִרְבֵּן
נְמִלְיָאֵל הָזָקֵן שֶׁמְשִׁיאִין אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עֵד אֶחָד הַמַּעֲיֵד שֶׁמַּת
בעלה. מַמְשִׁיךְ רַבִּי עֲקִיבָא, וּבְשִׁבְעָתִי לֵארוֹץ יִשְׂרָאֵל וְהַרְצִיתִי אֶת
הַדְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּין נְמִלְיָאֵל, שָׂמַח לְדִבְרֵי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֵר לְשִׁטַּת
רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא הוּא רַבִּין נְמִלְיָאֵל הָזָקֵן. מֵתוּד הַנִּידוֹן בְּדִבְרֵי, נִזְכָּר
רַבִּין נְמִלְיָאֵל שֶׁנִּהְרְגוּ הַרוֹגִים בְּתֵל אֲרֻזָּא, וְהִשְׁיָא רַבִּין נְמִלְיָאֵל הָזָקֵן אֶת
נְשׁוֹתֵיהֶן שֶׁל הַהַרְוִגִים עַל פִּי עֵד אֶחָד כִּפִּי עֵדוֹתוֹ שֶׁל נַחֲמִיָּה. וְעַל
פִּי מַעֲשֶׂה זֶה הִחֲלוּ הַחֲכָמִים שֶׁבָּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁיָא אִשָּׁה עַל פִּי
עֵד אֶחָד. וְהוֹחֲזִקוּ לְהִזִּית מְשִׁיאִין אוֹתָהּ גַּם אִם הָעֵיד עַל כִּךְ עֵד
שִׁמְעָה מִפִּי עֵד אַחֵר. וְכֵן הוֹחֲזִקוּ לְהִשְׁיָא מִפִּי עֶבֶד אוֹ מִפִּי אִשָּׁה
אַחֲרָת, אוֹ מִפִּי שְׁפָחָה.
המשנה מביאה דעות שחלקו על הוראה זו: רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים, אֵין מְשִׁיאִין אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עֵד אֶחָד, אֵלָּא צָרִיךְ
שִׁהְיָה שְׁנֵי עֵדִים שֶׁרָאוּ שֶׁמַּת בַּעֲלָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר, אֵין מְשִׁיאִין
אִשָּׁה לֹא עַל פִּי עֵדוֹת אִשָּׁה, וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד, וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה, וְלֹא
עַל פִּי קְרוֹבִים.

גמרא

1 הגמרא מקשה סתירה מדברי רבי עקיבא במשנתנו לדבריו במקום
2 אחר: וכי סבר רבי עקיבא שעל פי עדות אשה לא משיאין את
3 האשה, והתניא בברייתא, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי
4 עקיבא, אשה נאמנת להביא את גיטתה ממדינת הים, ולהעיד על
5 כשרותו, מקל וחומר, ומה חמש הנשים שאמרו חכמים (לעיל קיז).
6 שאין נאמנות לומר מת בעלה, מכל מקום נאמנות להביא גיטתה. זו
7 – האשה עצמה שנאמנת לומר מת בעלה, וכי אינו דין פשוט
8 שנאמנת להביא גיטתה ולהעיד שהוא כשר. מדייקת הגמרא: מלשוננו
9 של רבי עקיבא משמע שדווקא חמש נשים אלו שאמרו חכמים,
10 הוא דלא מהימני – רק הן אינן נאמנות להעיד שמת בעלה. אבל
11 אשה בעלמא – סתם אשה, שאינה מחמש נשים אלו, מהימנא –
12 נאמנת, והרי זו סתירה לדברי רבי עקיבא במשנה שאין משיאין
13 אשה על פי עדות אשה אחרת.

14 מתרצת הגמרא: לא קשיא, כן – במשנתנו הובאה דעת רבי
15 עקיבא קודם שהחזיקו חכמים להשיא על פי עדות אשה, ואילו כן
16 – בברייתא הובאה דעת רבי עקיבא לאחר שהחזיקו להשיא מפי
17 אשה, ואף רבי עקיבא הסכים לכך.
18

משנה

19 שנינו במשנה הקודמת שסבר רבי עקיבא שאשה אינה נאמנת
20 להעיד על מיתת בעלה של חברתה כדי להתירה להינשא.
21 משנתנו מביאה את טענת חכמים כנגד רבי עקיבא ואת תשובתו:
22 אמרו לו חכמים לרבי עקיבא, הלא מעשה היה בבני לוי שהלכו
23 לצוער עיר התמרים, וחלה אחד מהם בדרך, והביאוהו בפונדק
24 והשאירוהו שם, והלכו לצוער, ובחזרתם כשעברו בפונדק אמרו
25 לפונדקית, איך חברנו שהשאירוהו פה. נומית [–אמרה] להם, 'מת
26 וקברתיו'. ועל פי עדותה השיאו את אשתו. ומעתה קשה, וכי לא
27 תהא פהנת בפונדקית, כלומר, אם האמינו לדברי הפונדקית
28 הגרועה בודאי יש להאמין לכהנת או בת ישראל כשרה המעידה
29 על מיתת הבעל. אמר (להו) [להם] רבי עקיבא, לבשתהא עדותה
30 של הכהנת בעדות הפונדקית, אף היא תהא נאמנת. היינו שבאותו
31 אופן שהאמינו לפונדקית יש להאמין לכל אשה אחרת, שהרי
32 הפונדקית הוציאה להם את מקלו של החבר שמת, ותרימילו וספר
33 תורה שהיה בידו ועל פי סימנים אלו האמינו לה חכמים, ואף כל
34 אשה אחרת שתעשה כן תהא נאמנת.
35

נמרא

שנינו במשנה שחכמים טענו לרבי עקיבא, אם האמינו חכמים
לפונדקית כל שכן שיש להאמין לעדות של כל אשה אחרת.
שואלת הגמרא: מאי גריעותא דפונדקית – מהו החסרון בפונדקית
שעדותה גרועה מכל אשה אחרת. משיבה הגמרא: אמר רב כהנא,
פונדקית זו עובדת פוכבים היתה שאינה בתורת עדות, ונאמנותה
היא בכך שמסיחה לפי תומה היתה, שכן אמרה, זה מקלו וזה
תרמילו וזה קבר שקברתי בו.
הגמרא מסייעת לביאור זה מברייתא: וכן תני אבא ברית דרב
מנימי בר חייא, פונדקית עובדת פוכבים היתה, ומסיחה לפי תומה
היתה שהרי אמרה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתי בו, ולכך
האמינו לה.
מקשה הגמרא: כיצד יתכן שהפונדקית הסיחה לפי תומה, והא
איה חכמי לה – והרי בני לוי שאלוה תחילה איה חברנו,
וכיון שהשיבה להם על שאלתם, אין זה נחשב 'מסיח לפי תומו'.
מיישבת הגמרא: בין דהויתניהו כבאי – כך היה המעשה, שמיד
שראתה הפונדקית שהם שבים החלה לבכות, ואז אמרו לה איה
חכמינו, ואמרה להם מת וקברתינו. וכיון שפתחה היא תחילה בבכי,
נחשבת 'מסיחה לפי תומה'.
הגמרא מביאה ברייתא ודנה בדבריה אם צריך דרישה וחקירה
בעדות אשה: תנו רבנן בברייתא, מעשה באדם אחד שבא להעיד על
האשה שמת בעלה לפני רבי מרשון, אמר לו רבי טרפון, בני, היאך
אתה יודע בעדות אשה זו, כלומר, מה ראית ומנין לך שמת אותו
אדם. אמר אותו עד לרבי טרפון, אני והוא – בעלה של האשה היינו
הולכים בדרך יחדיו, ודרך אחרינו גיים – גרוד של חיילים, להזיק
לנו, ונתלה בעלה של האשה בייחור – ענף של זית, ופשוטו –
ותלשו מן העץ ועשה ממנו מקל להילחם עם החיילים, והתחיר את
הגיים לאחוריו, אמרתי לו אריה יישר בך, כלומר, גיבור חיל אתה
ויש לך לב אריה. אמר לי אותו פלוני, מנין אתה יודע שאריה שמי,
אכן כך קורין אותי בעירי יוחנן ברבי יוחנן, אריה דמכפר שיחיא'
וכלומר שלא היה שמו אריה, אלא שכך כינו אותו גם בעירו על
שם גבורתו, ושמו היה יוחנן ברבי יוחנן. וממעשה זה נודע לי מה
שמו ושם עירו. לאחר ימים חלה אותו האיש ומת, ועל כן אני מעיד
שמת יוחנן בן רבי יוחנן. ועל פי עדות זו השיא רבי מרשון את
אשתו.
מקשה הגמרא: וכי סובר רבי מרשון דלא בעי דרישה וחקירה בעדות
אשה, ומשום כך התיר אשה זו בלא לבדוק אם העד מכון דבריו,
ובלא לחקור באיזה יום ובאיזה שעה ראהו. והתניא בברייתא
אחרת, מעשה באדם אחד שבא לפני רבי מרשון להעיד עדות לאשה
שמת בעלה, אמר לו רבי טרפון, בני, היאך אתה יודע עדות זו – מה
ראית ומנין לך שמת, אמר לו אותו העד אני והוא – בעלה של
האשה, היינו הולכים בדרך יחדיו, ודרך אחרינו גיים, ונתלה הבעל

בייחור של עץ תאנה, ופשוטו – ותלשו כדי להילחם בגייס, והתחיר
את הגיים לאחוריו, אמרתי לו יישר בך אריה, אמר לי אותו פלוני,
יפה כוננת לשמי שאכן כך קורין אותי בעירי יוחנן בן יוחנן, אריה
דמכפר שיחיא' וממעשה זה נודע לי שמו ושם עירו. לאחר ימים
חלה בעלה של האשה ומת, ועל כן אני מעיד שאשתו מותרת
להינשא. אמר לו רבי טרפון, וכי לא כך אמרת לי, ששמו של המת
הוא יוחנן בן יוחנן דמכפר שיחיא אריה, כלומר ש'אריה' הוא השם
של הכפר ולא כינויו של האיש. אמר לי העד, לא כך אמרתי,
אלא כך אמרתי לך, יוחנן בן יוחנן שכינויו אריה דמכפר שיחיא. וכן
דקדק עליו בדרישה וחקירה שנים ושלשה פעמים, וכיון העד את
דבריו. והשיא רבי מרשון את אשתו על פי עדות זו. הרי שהצריך
רבי טרפון דרישה וחקירה בעדות אשה, ולא כפי שנתבאר
בברייתא הראשונה.
מתרצת הגמרא: תנאי היא – נידון זה אם צריך דרישה וחקירה
בעדות אשה נחלקו בו תנאים. דתניא בברייתא, אין בודקין עדי
נשים – עדים המעידים לאשה שמת בעלה בדרשה וחקירה, דברי
רבי עקיבא. רבי מרשון אמר, בודקין בדרישה וחקירה. וכיון
שמצינו שנחלקו תנאים אם עדות אשה טעונה דרישה וחקירה יש
לומר שאף שתי הברייתות דלעיל נחלקו מהי דעת רבי טרפון בזה.
הגמרא מבארת את המחלוקת: וקמפלגי – ותנאים אלו נחלקו
בדברי חכמינו, דאמר רבי חנינא, דבר תורה – מדאורייתא אחד דיני
ממונות ואחד דיני נפשות שוים בדין זה, שעדים נאמנים על כך רק
בדרשה וחקירה, שנאמר (ויקרא כב) 'משפט אחד יהיה לכם', הרי
שהשוה הכתוב דיני ממונות לדיני נפשות, וכשם שצריך בדיני
נפשות דרישה וחקירה אף בדיני ממונות צריך. ומה פנים אמרו
חכמים שדיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה, כדי שלא תנעול
דלת בפני לזין, שאם נצריך דרישה וחקירה בעדות על דיני
ממונות, ימנעו האנשים מלהלוות שיחששו שמא יכפור הלוה
בהלוואה, וכאשר המלוה יביא עדים ובית דין יחקרו אותם, יתכן
שיטעו בפרטים ויכחישו זה את זה ותתבטל עדותם. ולפיכך הקילו
חכמים וביטלו את הדרישה וחקירה בדיני ממונות.
ומעתה קמאי קמפלגי – במה נחלקו רבי עקיבא ורבי טרפון בעדות
אשה. מר – רבי עקיבא סבר, בין דאיכא כתובה למשקל – כיון
שישנו ממון של כתובה שתיטול האשה על פי עדות זו, בעדות של
דיני ממונות דמי – נחשבת) שתיקנו בזה חכמים לפטור מדרישה
וחקירה. ומר – רבי טרפון סבר, בין דקא שרינן אשת איש לעלמא
– כיון שעל פי עדות זו אנו מתיירים אשה שהיא בחזקת 'אשת איש'
להינשא, בעדות של דיני נפשות דמי שצריכה דרישה וחקירה.
הגמרא מסיימת את המסכת בדברי אגדה: אמר רבי אלעזר אמר
רבי חנינא, תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נד יג)
'יכל כנף למודי ה' וירב שלום בננו'.

הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות

אגרות קודש

ב"ה, י"ח שבט, תשט"ז

ברוקלין.

האברך הו"ח אי"א מלאכתו מלאכת שמים

מו"ה חיים שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מדי שבט עם המוסגר בו, ובטח ניצלו את יום ההילולא באופן
המתאים בהנוגע לעצמו ובהנוגע להשפעה בכל הסביבה, שהרי זהו הי רצונו הפנימי של בעל ההילולא
כלשון המשנה, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, אפילו שנקראים בשם בריות בעלמא (תניא פרק ל"ב)
ולקרבן לתורה, ולא לקרב ולהתאים (צופאסע) התורה אליהם, וכמדובר בהתועדות דיוס ההילולא...